

شهر ایران جزو گرم‌ترین‌های جهان شدند

برای دومین روز متوالی (چهارشنبه، ۴ مهر) شهری از ایران به‌عنوان گرم‌ترین شهر جهان شناخته شد. دومین و سومین شهر گرم جهان هم در ایران قرار دارند.

به گزارش همشهری آنلاین، امیدیه، صفی‌آباد دزفول و اهواز در استان خوزستان به‌ترتیب با دمای ۴۵٫۷، ۴۵٫۶، ۴۵٫۲ درجه سانتی‌گراد بالای صفر اولین، دومین و سومین شهر گرم جهان شدند.

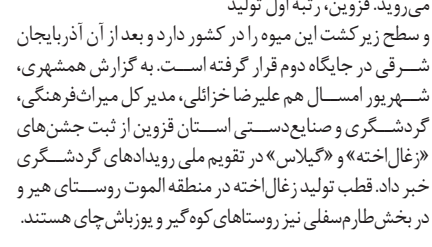
همچنین آبادان در این فهرست با دمای ۴۵ درجه سانتی‌گراد بالای صفر به‌عنوان پنجمین شهر گرم جهان ثبت شد و بعد از آن کهنوج در استان کرمان با دمای ۴۴٫۸ درجه سانتی‌گراد هشتمین شهر گرم جهان شد.

در فهرست ۱۵ تایی گرم‌ترین شهرهای جهان که هر روز منتشر می‌شود، باز هم شهری از ایران قرار داشت و رتبه سیزدهم و پانزدهم این فهرست هم به شهرهایی از ایران رسید؛ مسجدسلیمان با دمای ۴۴٫۳ درجه در جایگاه سیزدهم و طیس در خراسان جنوبی با دمای ۴۳٫۸ درجه سانتی‌گراد در جایگاه پانزدهم قرار گرفتند.

روز سه‌شنبه (۳ مهر) کهنوج در استان کرمان با دمای ۴۷ درجه سانتی‌گراد گرم‌ترین شهر جهان شناخته شده بود و بعد از کهنوج، رگور دمار در میان شهرهای جهان امیدیه در استان خوزستان بود که در این روز دمای ۴۵٫۹ درجه سانتی‌گراد بالای صفر را تجربه می‌کرد و در جایگاه سوم قرار گرفت.

اینتوگرافی برداشت زغال اخته

مدتی است برداشت زغال اخته آغاز شده و تا پایان مهر ادامه دارد؛ میوه‌ای ترش و شیرین که در نواحی کوهستانی می‌روید. قزوین، رتبه اول تولید و سطح زیرکشت این میوه را در کشور دارد و بعد از آن آذربایجان شرقی در جایگاه دوم قرار گرفته است. به گزارش همشهری، شهرپور امسال هم علیرضا خزانلی، مدیر کل میراث‌فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان قزوین از ثبت جشن‌های «زغال‌اخته» و «گیلاس» در تقویم ملی رویدادهای گردشگری خبر داد. قطب تولید زغال‌اخته در منطقه الموت روستای هیر و در بخش طارم‌سفلی نیز روستاهای کوه‌گیر و میزباش جای هستند.

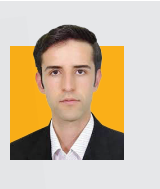

رتبه اول قزوین	رتبه دوم آذربایجان شرقی
۷۰۰ هکتار سطح زیرکشت	۴۷۹ هکتار سطح زیرکشت
۴,۵۰۰ تن برداشت	۱,۷۰۰ تن برداشت

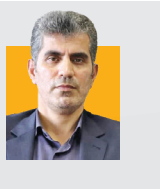
عکس خبر

جشنواره قایق‌های بادبانی
جشنواره قایق‌های بادبانی سه‌شنبه (۳ مهر ۱۴۰۳) در ساحل پوشهر برگزار شد. این جشنواره علاوه بر رویکرد گردشگری و آشناسازی شهروندان با ظرفیت‌های دریایی با پاکسازی ساحل همواره بود. عکس‌ها: ایرنا

پیشنهاد آب منطقه‌ای خراسان رضوی برای ایجاد بورس آب
مجتبی برغمندی، معاون برنامه‌ریزی شرکت آب منطقه‌ای خراسان رضوی، پیشنهاد شرکت آب منطقه‌ای خراسان رضوی برای ایجاد بورس آب در راستای بهره‌وری و پایداری منابع آب به شرکت مدیریت منابع آب ایران ارسال شد.

پیش‌بینی برداشت ۲۶ هزار تن زیتون
صلاح محمدی، رئیس سازمان جهادکشاورزی گیلان: با توجه به شرایط باغ‌ها، سال آبر محصول زیتون نشانان می‌دهد ایرانی‌ها در حفر زمین ابداعاتی داشته‌اند. تونل‌های سنگی به یادگار مانده از روزگار قدیم هنوز هم جذابیت‌های خاص خودش را دارد.

روزگار کبریت در تبریز

کبریت‌سازی از نخستین صنایعی است که در تبریز شکل گرفت؛ این شهر را می‌توان نقطه شروع صنعت کبریت‌سازی در ایران دانست

گزارش محمود مولایی روزنامه‌نگار

سرگذشت کبریت و کبریت‌سازی بیشتر از یک قرن قدمت دارد؛ همان زمانی که کبریت وارد ایران شد و کارآفرینان به راه‌اندازی کبریت‌سازی در ایران پرداختند. تقریباً تولیدکنندگان کبریتی که امروز در بازار موجود است، همان تولیدکنندگان قدیمی هستند؛ یعنی از دوران قاجار تا به امروز همچنان فعالیت می‌کنند. در میان آنها اما سرگذشت خاندان توکلی و خاندان خوبی در احداث نخستین کارخانه‌های کبریت‌سازی شنیدنی است.

توکلی و خوبی

«توکلی‌ها نخستین کارخانه تولید کبریت ایرانی را احداث کردند؛ یعنی آنها سرشاخه کبریت معاصر در ایران به‌حساب می‌آیند.» این صحبت‌های ابوی نیکنام لاله است که به‌زودی کتاب «خاندان کبریت‌ساز توکلی؛ کارآفرینان بزرگ آذربایجان» از او وارد بازار می‌شود. او به همشهری می‌گوید: «قبل از مشروطه یعنی قبل از ۱۲۹۰ شمسی ما کبریت‌سازانی در تبریز داشتیم که محدود به ۵ تا ۵۵ کارگاه بودند. اواخر دوران قاجار نام میرزا حسین واعظ در اسنادی که ما به‌دست آوردیم، به نام میرزا حسین کبریت‌ساز ثبت شده است.»

به‌گفته نیکنام لاله، توکلی‌ها از خوبی‌ها در این صنعت ۴سال جلوتر بودند. این مورخ تبریزی عنوان می‌کند: «در اسنادی که ما به آن رسیدیم، به استثنایهاده محلی دست پیدا کردیم که یکی از آنها به تأیید پدر شهسار شاعر یعنی میرآقا بهجت خشکناهی رسیده است. ایشان نوشته که در عدلیه (دادگستری فعلی) توکلی‌ها (حاج آقا توکلی) ۴سال از خوبی‌ها در صنعت کبریت‌سازی قدیمی‌تر هستند.» او ادامه می‌دهد: «خاندان توکلی اصالتاً از اهروان بودند که بعد از معاهده ترک‌مانچای (۱۲۰۶ شمسی) به تبریز سفر می‌کنند و در اینجا به‌عنوان تاجر قندوشکر و کبریت مشغول می‌شوند. برخی از آنها ابتدا در باره قندوشکر تحقیق و تولیدی آن را راه‌اندازی می‌کنند. بعد از آن روی کبریت تحقیقات خود را شروع می‌کنند که آن موقع در روسیه کبریت وجود داشت؛ یعنی الگوی کبریت به ایران از روسیه آمده است. ابتدا کبریت هم به‌صورت دستی درست می‌شد؛ آن هم با چوب جارو. ماده شیمیایی آن هم از طریق باروت جنگی تهیه می‌شد؛ یعنی کبریت وطنی به‌صورت سنتی در سال‌های ۱۲۹۰ و ۱۲۹۱ شمسی درست می‌شد.»

بیش از جنگ جهانی اول

جنگ جهانی اول سال ۱۲۹۳ شمسی شروع شد و در ۱۲۹۷ به پایان رسید. نیکنام لاله می‌گوید: «قبل از جنگ جهانی اول (شمسی) اول توکلی‌ها تصمیم می‌گیرند دستگاه تولید کبریت را از روسیه بخرند. آنها مبلغی هم پرداخت می‌کنند، ولی به‌دلیل اینکه روسیه درگیر جنگ‌های داخلی بود، توکلی‌ها نمی‌توانند دستگاه کبریت‌سازی را به ایران وارد کنند و به سختی مبلغ پرداختی را پس می‌گیرند و به تبریز برمی‌گردند.» او تأکید می‌کند: «میرزا طلععلی مُستئی بی‌تبریزی و پسرانش میرزا عباس و میرزا حسن همگی در کارهای فنی مهارت داشتند؛ یعنی در سال ۱۲۸۰ شمسی درباره تعمیر برق و این چیزها کار کرده بودند. آنها نقشه ساخت دستگاه کبریت‌سازی را از روسیه می‌گیرند و از روی نقشه در تبریز ۳۲ باری دستگاه کبریت‌سازی را می‌سازند و سرانجام در سال ۱۲۹۴ شمسی موفق می‌شوند. آنها به خانواده مخترع شهرت داشتند و در یکی از اسنادی که به‌دست آمده، حاج آقا (میرزا طلععلی) می‌گوید من مخترع کبریت و دستگاه آن هستم.»

نیکنام لاله توضیح می‌دهد: «سال ۱۲۹۵ شمسی خوبی‌ها از این خانواده (مخترع) دستگاه کبریت‌سازی خریداری و در ۲۰۲۱ محله خوی کارگاه کبریت‌سازی راه‌اندازی می‌کنند. خاندان خوبی‌ها تروتمند بودند و کارخانه کبریت‌سازی را در محله باغمیشه تبریز راه‌اندازی می‌کنند که یکی از کارخانه‌های آن زمان بوده است. آنها بعد از انقلاب مشروطه نفوذ زیادی داشتند و در سال ۱۳۰۰ شمسی ساخت کبریت در ایران را به انحصار خودشان درمی‌آوردند.»

او یادآور می‌شود: «به همین دلیل کارخانه توکلی و کارخانه آذر بسته می‌شود و مشکلات بسیاری برای آنها به‌وجود می‌آید، ولی به‌دلیل نفوذی که خوبی‌ها داشتند، کسی نمی‌تواند جلوی آنها بایستد؛ البته به غیر از خاندان توکلی که به‌صورت پنهانی به تولید کبریت ادامه می‌دهند.»

نخستین کبریت

نخستین کبریت شیمیایی در سال ۱۸۲۷ میلادی به‌دست «جان واکر» ساخته شد. واکر در آزمایشگاهش هنگامی که ظرفی از مواد شیمیایی را هم می‌زد، از تکه چوبی برای هم‌زدن آمیخته‌ای از آنتیموان سولفید، پتاسیم کلرات، صمغ و نشاسته استفاده کرد. پس از اینکه چوب را از آوند مواد شیمیایی بیرون کشید برای پاک کردن مواد چسبیده به چوب، آن را روی میز کشید و با شگفتی دریافت که چوب آتش گرفت. بدین گونه واکر برای نخستین بار کبریت اصطکاکی یا خراشیدنی را پیدا کرد.

اختراع دستگاه کبریت‌سازی

میرزا طلععلی مُستئی بی‌تبریزی و پسرانش میرزا عباس و میرزا حسن که در کارهای فنی مهارت داشتند، نقشه ساخت دستگاه کبریت‌سازی را از روسیه می‌گیرند و از روی نقشه در تبریز ۳۲ باری دستگاه کبریت‌سازی را می‌سازند و سرانجام در سال ۱۲۹۴ شمسی موفق می‌شوند.

کارخانه کبریت توکلی در حال حاضر

پسران توکلی

«پسران حاج آقا توکلی، یکی متولد ۱۲۹۴ است و دیگری ۱۲۹۶. در سال ۱۳۱۴ آنها که بزرگ شده اند کمک حال حاج آقا توکلی می‌شوند؛ حاج مسعود و حاج تقی. حاج آقا تقی توکلی در این هنگام به تهران سفر می‌کند و به اداره مالبه و عدلیه می‌رود تا مشکل انحصار تولید کبریت را رفع کند، ولی زورش نمی‌رسد تا اینکه به شهریور ۱۳۲۰ و بعد از آن اشغال ایران به‌دست متفقین می‌رسیم.» نیکنام لاله با این توضیح ادامه می‌دهد:

ادامه مسیر

در دهه‌های بعدی کارخانه کبریت‌سازی توکلی بیش از ۱۰ سال تعطیل شد. در دهه ۷۰ یار دیگر کارخانجات کبریت‌سازی فعالیت خود را شروع کرد. مؤلف کتاب «خاندان کبریت‌ساز توکلی؛ کارآفرینان بزرگ آذربایجان» در این باره می‌گوید: «در دهه ۷۰، مهندس تقی توکلی و نوادگانش اموال خود را پس می‌گیرند و بار دیگر کارخانه کبریت‌سازی جان می‌گیرد.»

کبریت در ایران

کبریت در ایران برای نخستین بار در زمان قاجار به واسطه گر دشگران و جهانگردان خارجی دیده شد. سپس کبریت‌های سوئدی و اتریشی به‌طور رسمی وارد شدند. در ابتدا کبریت کالایی لوکس و اشرافی به‌حساب می‌آمد و در دسترس عموم مردم نبود و کاربرد آن بیشتر برای مصرف دخانیات بود تا مصارف آشپزخانه‌ای. چندین دهه به طول انجامید تا کبریت به‌عنوان کالایی عمومی در اختیار مردم قرار بگیرد. در اواخر سلطنت ناصرالدین شاه قاجار، برادران پولیاکوف با مشارکت امین‌الدوله توانستند نخستین کارگاه کبریت‌سازی را در تهران با نام کبریت تهران دایر کنند که حتی پیش تعطیل شد. اولین کارگاه‌های کبریت‌سازی در ایران توسط تقی توکلی و میرزا حسین واعظ در سال ۱۲۹۷ در تبریز دایر شد و سپس بعد از آن محمدرحیم خوبی کارخانه کبریت ممتاز را در همان شهر دایر کرد.

برای تماشای فیلم روایت صنعت ۱۰۰ ساله کبریت‌سازی در تبریز، این کیوآر کد را اسکن کنید.

شهرها به هم می‌ریزد و خوبی‌ها هم دیگر قدرت قیل را نداشتند.

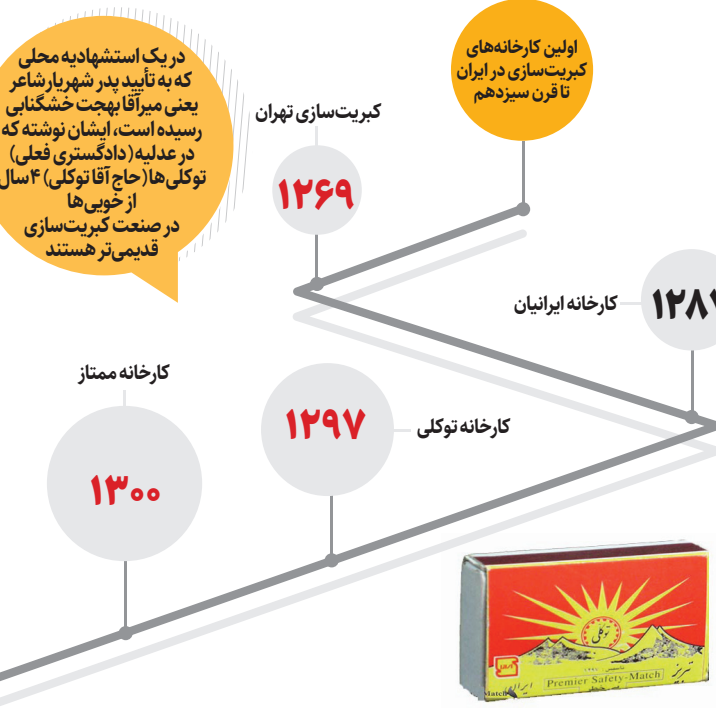
حاج آقا توکلی اما با تلاش خود از طریق دادگستری به نتیجه می‌رسد و به تولید کبریت ادامه می‌دهند. او تأکید می‌کند: «در دهه ۲۰ شمسی توکلی‌ها یک کارخانه کبریت‌سازی دیگری را در محله شاه‌آباد راه‌اندازی می‌کنند. در دهه‌های ۳۰ و ۴۰ شمسی توکلی‌ها کمی از خوبی‌ها پیشی می‌گیرند و با توجه به بزرگ شدن بچه‌ها و نواها و تحصیلات و آموزش‌هایی که در خارج از کشور می‌بینند، کارخانه‌های کبریت‌سازی توکلی را به‌روز می‌کنند به طوری که یکی از مهم‌ترین کارخانجات ایران لقب می‌گیرد.»

در سال ۱۳۹۷ مهندس تقی توکلی درگذشت، ولی کارخانه کبریت‌سازی به راه خود ادامه داد و تا امروز هم برقرار است. نیکنام لاله عنوان می‌کند: «بعد از فوت مهندس تقی توکلی، کارخانه کبریت‌سازی به‌صورت خانوادگی اداره می‌شود.» او اضافه می‌کند: «در حال حاضر هم کارخانه‌های کبریت‌سازی تولید انبوه دارند، ولی واقعیت این است که دیگر بازار کشت سابق را ندارد. اکنون قسمت بزرگی از کارخانجات کبریت‌سازی توکلی به ۲۰ کیلومتری تبریز منتقل شده است.»

کبریت در ایران

کبریت در ایران برای نخستین بار در زمان قاجار به واسطه گر دشگران و جهانگردان خارجی دیده شد. سپس کبریت‌های سوئدی و اتریشی به‌طور رسمی وارد شدند. در ابتدا کبریت کالایی لوکس و اشرافی به‌حساب می‌آمد و در دسترس عموم مردم نبود و کاربرد آن بیشتر برای مصرف دخانیات بود تا مصارف آشپزخانه‌ای. چندین دهه به طول انجامید تا کبریت به‌عنوان کالایی عمومی در اختیار مردم قرار بگیرد. در اواخر سلطنت ناصرالدین شاه قاجار، برادران پولیاکوف با مشارکت امین‌الدوله توانستند نخستین کارگاه کبریت‌سازی را در تهران با نام کبریت تهران دایر کنند که حتی پیش تعطیل شد. اولین کارگاه‌های کبریت‌سازی در ایران توسط تقی توکلی و میرزا حسین واعظ در سال ۱۲۹۷ در تبریز دایر شد و سپس بعد از آن محمدرحیم خوبی کارخانه کبریت ممتاز را در همان شهر دایر کرد.

تونل سنگی لبقوان

لبقوان را به سوغاتی مشهورش که همان پنیر لبقوان باشد می‌شناسیم. تونل‌های سنگی لبقوان هم یکی از جاذبه‌های گردشگری این شهر است. تونل‌های سنگی لبقوان مجموعه‌ای طبیعی هستند که در کوه‌های اطراف روستای لبقوان واقع در جنوب غربی شهر تبریز قرار دارند. این تونل‌ها و زاغه‌ها در طول تاریخ توسط مردم بومی برای مقابله با تهدیدات مختلفی از جمله حملات دشمنان و حیوانات وحشی مورد استفاده قرار می‌گرفتند. این تونل‌های سنگی امروزه برای نگهداری از پنیر لبقوان مورد استفاده قرار می‌گیرد، زیرا در تابستان خنک است.

تونل سنگی نوسود

تونل سنگی نوسود در مسیر جاده باوه و در منطقه اورامانات قرار دارد. این تونل طبیعی در دل کوه ایجاد شده و خودروها از دل آن می‌گذرند. شهر نوسود مرزی و در ناحیه کوهستانی واقع شده است. محلی‌ها روایت می‌کنند که این تونل به‌دست اهالی نوسود و فقط با بیل و کلنگ و بدون تجهیزات مدرن حفر تونل درست شده است. تونل نوسود باوه در دل یک صخره بزرگ در کوه‌های زاگرس و در میانه جاده مارپیچی نوسود به باوه است که حدود یک قرن قدمت دارد.

تونل سنگی کندوان

نام آشناترین تونل‌های سنگی، تونل سنگی کندوان در جاده چالوس است که بازدهمین تونل این جاده است. تونل کندوان در نزدیکی روستای کندوان در جاده چالوس و در فاصله حدود ۹۰ کیلومتری از کرج قرار دارد. تونل کندوان در سال ۱۳۱۷ به بهره‌برداری رسید. کندوان نام روستایی از توابع اسکود در استان آذربایجان شرقی است که اهالی آن در زمان‌های قدیم خانه‌های خود را با دست در دل کوه‌ها ساختند. در زمان ساخت تونل کندوان کارگران پروژه را از میان مردم روستای کندوان انتخاب کردند و در پایان کار به پاس قدرانی از زحمات مردم این روستا این تونل به اسم کندوان نام‌گذاری شد.

تونل سنگی کبیر کوه

این تونل بزرگ‌ترین تونل در دست احداث کشور در مسیر آبدانان-دره شهر در استان ایلام است. کبیر کوه یکی از کوه‌های طولانی زاگرس است. این تونل شهرهای آبدانان و دهلران را ۴۰ کیلومتر به مرکز کشور و تهران نزدیک‌تر و ۱۲۰ بیج کرده صعب‌عبور کبیر کوه را حذف می‌کند. این تونل در تاریخ ۲۴ مرداد ۱۴۰۳ به‌صورت موقت زیر بار ترافیک رفت و در تاریخ ۱۰ شهریور ۱۴۰۳ برای ادامه روند تکمیل بسته شد.